

Mark ROTSAERT

*Raadgever van de
generaal van de
jezuïeten in Rome*

Na jaren van omzwervingen door Europa eindigde Ignatius van Loyola, de stichter van de jezuïetenorde, zijn weg in Rome. Overkomt het ook de Vlaamse jezuïet Mark ROTSAERT, die na belangrijke taken voor de Vlaamse en de Europese jezuïetenprovincies, over enkele maanden de overste wordt van de jezuïetencommunity aan de Gregoriaanse universiteit in de Eeuwige Stad?

‘De islam is de grootste uitdaging voor de Kerk in Europa’

Erik DE SMET

Tussen de diplomatieke missies in de Europese wijk in Brussel bevindt zich ook het kantoor van de voorzitter van de Europese jezuïetenprovincie. Oefent de belangrijkste paterorde op deze wijze hier haar invloed uit? Mark ROTSAERT, afscheidnemend voorzitter en voordien ook tweemaal provinciale overste in Vlaanderen, kan niet anders dan lachen met het idee. „Ik was hier als een president zonder medewerkers, zonder geld en zonder macht.”

– Onlangs vierde u uw halfeeuwfeest als religieus. Wat voerde u naar de jezuïeten?

De roeping tot priester klonk al heel vroeg. Op mijn negende vroeg ik aan Sinterklaas een kazuifel. We speelden mis, deelden als hosties pepermuntjes uit. Als Hasselaar had ik natuurlijk ook een grote devotie tot het ‘heilig paterke’, maar rondlopen op blote voeten leek me maar niets. Op mijn twaalfde trok ik, samen met mijn broer, naar het Sint-Jan Berchmanscollege in Brussel. Ik leerde er de jezuïeten kennen als mannen die team vormen. Zo heeft die roeping stilaan vaste vorm gekregen. Op mijn achttiende trad ik in. Ik volgde het gebruikelijke traject van een jezuïetenopleiding. In 1973 werd ik tot priester gewijd. Korte tijd nadien werd ik novicemeester.

– Onlangs verscheen een nieuwe uitgave van uw vertaling van Ignatius’ Geestelijke Oefeningen. Hoezeer houden die u bezig?

Sinds mijn noviciaat laat die tekst me niet meer los. Ik vroeg zelfs Romaanse talen te mogen studeren om de Spaanse bronnen te kunnen onderzoeken. Ignatius bleek veel meer ingebed in die Spaanse context dan vele jezuïeten dachten. In 1978 vatte ik ook persoonlijk begeleidde Geestelijke Oefeningen aan, zoals Ignatius het had bedoeld. Tot dan organiseerden de jezuïeten enkel geprekeerde retraites. De Geestelijke Oefeningen deden we steeds met een gemengde ploeg begeleiders, mannen en vrouwen. Aanvankelijk verkozen de meeste deelnemers een pater als begeleider, maar dat is nu helemaal gekeerd.

Mijn vertaling van Ignatius’ handboek voor retraites verscheen in 1994. Pater Luc Gheysels, uitmuntend kenner van het Nederlands, gaf ik het laatste woord. Hij zei: „Proficiat, Mark, ik kon geen enkele fout vinden, maar het kan nog beter.” Hij schoof me mijn manuscript toe, met een waslijst opmerkingen...

Mark Rotsaert: „In heel Europa worstelen de jezuïeten met hetzelfde probleem: inkrimping”. © Herman Ricour

– Typisch jezuïtisch. Als u terugkijkt op uw carrière, waaraan hield u het beste gevoel over?

De meeste van mijn taken hadden te maken met de interne keuken van de sociëteit. Gelukkig schonken mijn medebroeders me altijd veel vertrouwen. Pas in 1994 mocht ik als directeur van ons bezinningscentrum in Godsheide eindelijk doen waarvoor ik was ingetreden: mensen helpen in hun geloof.

„Het zwaartepunt van de Kerk verschuift naar het Zuiden. Dat merken we goed in Rome”

We trokken in die jaren met drie of vier naar parochies om een week lang biddende mensen te begeleiden. Een enorme opgave, want we wilden de deelnemers ook steeds door middel van persoonlijke gesprekken helpen in hun gebedsleven. Maar we hadden er ook zelf veel aan.

Al 35 jaar ben ik lid van een gezinsgroep en de laatste tien jaar ook van een groepje

van de Gemeenschappen van Christelijk leven. Dergelijke bijeenkomsten, waar je mag horen hoe gehuwden vanuit hun geloof in het leven staan, doen mijn eigen geloof veel deugd.

– De voorbije jaren veranderde er veel. Vlaanderen telt veel minder jezuïeten. Al hun colleges zijn in handen van leken. Wat doet u dat?

Toen ik in 1960 intrad, waren we met 600, vandaag zijn er in Vlaanderen geen 200 jezuïeten meer. Tijdens mijn twee termijnen als provinciale overste moest ik vaak moeilijke beslissingen nemen, huizen sluiten bijvoorbeeld. Eigenlijk maken de jezuïeten in alle Europese landen hetzelfde mee. Overall krimpt de orde. De enige uitzondering op de regel is Portugal. Ze hebben er een voltijdse roepingenverantwoordelijke die alle universiteiten van het land afreist.

Onze generale overste polste naar de grootste uitdagingen voor de Europese jezuïeten. Allereerst is dat de verkondiging van het evangelie in de gesecculariseerde wereld. De tweede is de interreligieuze dialoog. De grootste uitdaging voor de Kerk in Europa is echter de aanwezigheid van de islam. Hoe kunnen christenen en

moslims samenleven? We zijn er helaas te weinig mee bezig, al hebben wij, jezuïeten, voldoende deskundigen in huis. Ook ‘terreindeskundigen’, die zelf tussen moslims leven.

– We lazen onlangs dat Indiase jezuïeten elders missies aanvaardden. Nemen zij de ‘Societas Jesu’ weldra over?

De Indiase jezuïeten zijn met 4.000 en ze zijn jong. Bij de vorige generaalsverkiezing werd gevraagd of we klaar waren voor een Indiër, maar het antwoord van de Indiërs zelf luidde: „Nu nog niet.” Vanuit Rome merken we goed hoe het zwaartepunt van de Kerk naar het Zuiden verschuift. Tijdens een van mijn vele reizen werd me gevraagd de moeder van een belangrijke jezuïet te gaan groeten. Ik stond versteld: de oude vrouw bewoonde een schamele hut en leefde van één bananenboom en één geit. Stamde mijn geëerde medebroeder uit deze ellende? De meerderheid van de katholieken zal binnenkort in Afrika en Azië wonen. Dat zal de toekomst van het christendom wezenlijk veranderen. Hoe, kan ik nog niet zeggen, maar veranderen zal het zeker.